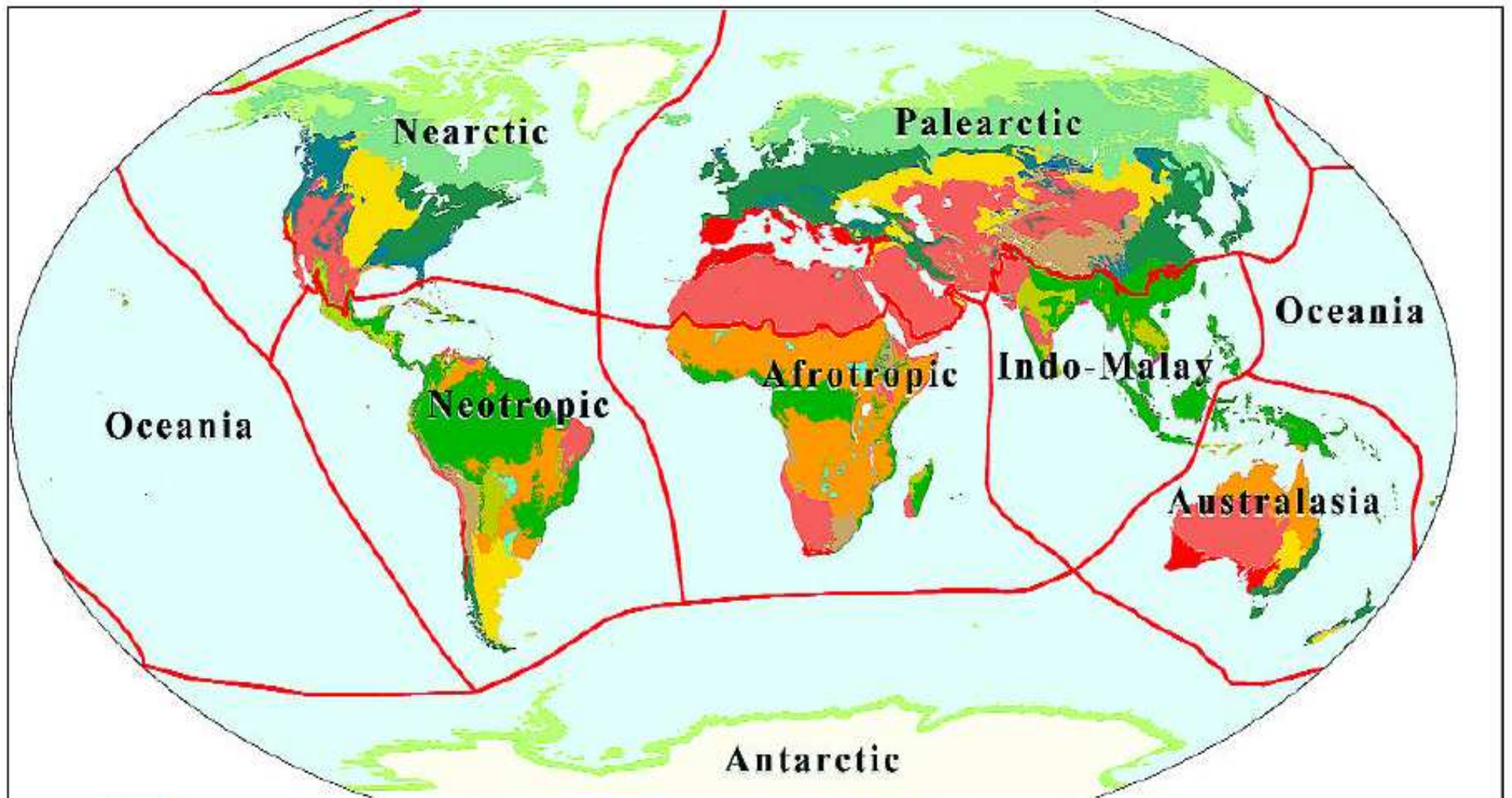

Regionální biogeografie světa I. díl

Podklad:

Udvardy 1975, Olson 2001- IUCN 2007,
Hendrych 1984, Buchar 1983,
Cox, Moore 1994, Lomolino et al. 2006,
GoogleEarth, Wikipedia.

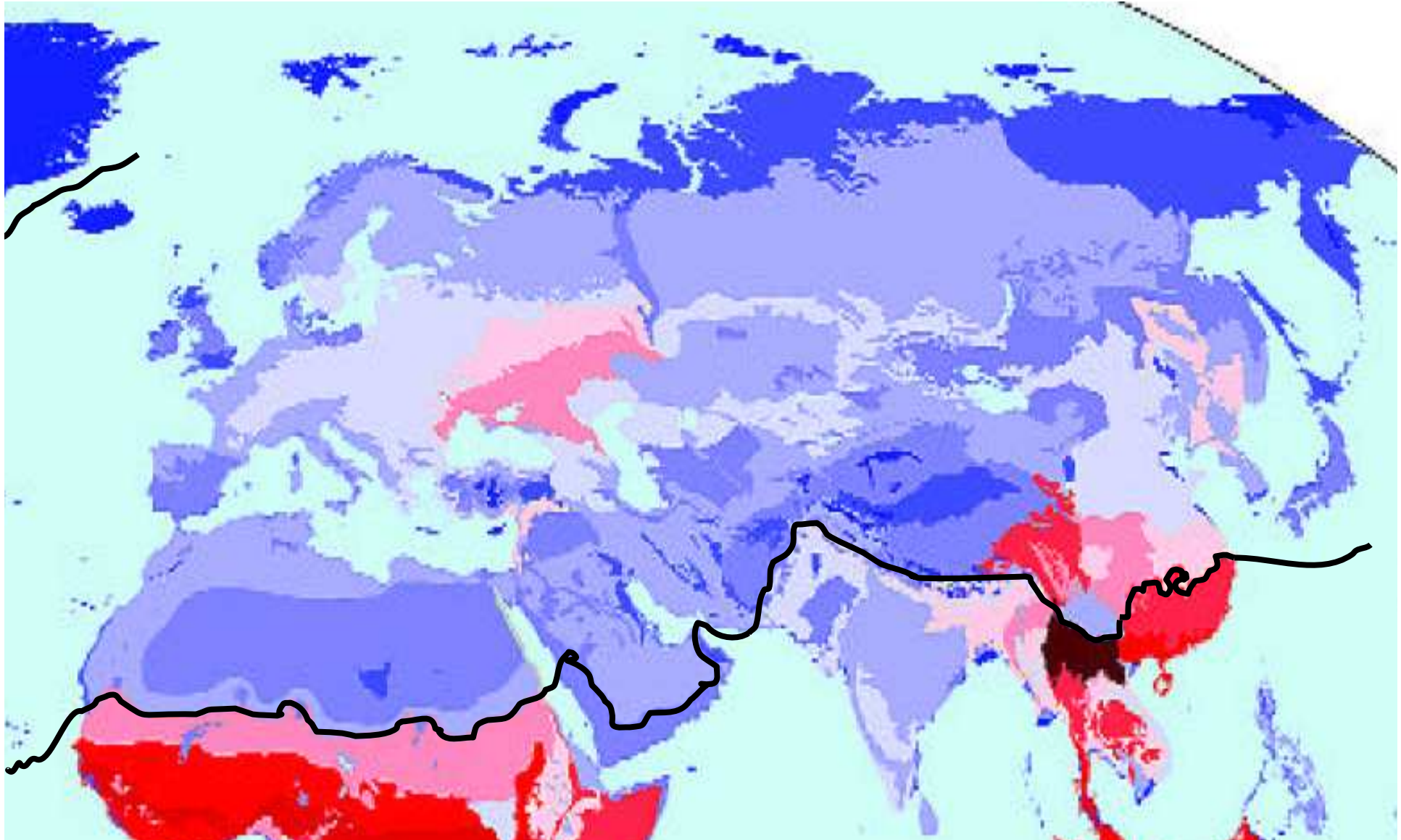

	Tropical and Subtropical Moist Broadleaf Forests		Temperate Grasslands, Savannas, and Shrublands
	Tropical and Subtropical Dry Broadleaf Forests		Flooded Grasslands and Savannas
	Tropical and Subtropical Coniferous Forests		Montane Grasslands and Shrublands
	Temperate Broadleaf and Mixed Forests		Tundra
	Temperate Coniferous Forests		Mediterranean Forests, Woodlands, and Scrub
	Boreal Forests/Taiga		Deserts and Xeric Shrublands
	Tropical and Subtropical Grasslands, Savannas, and Shrublands		Mangroves

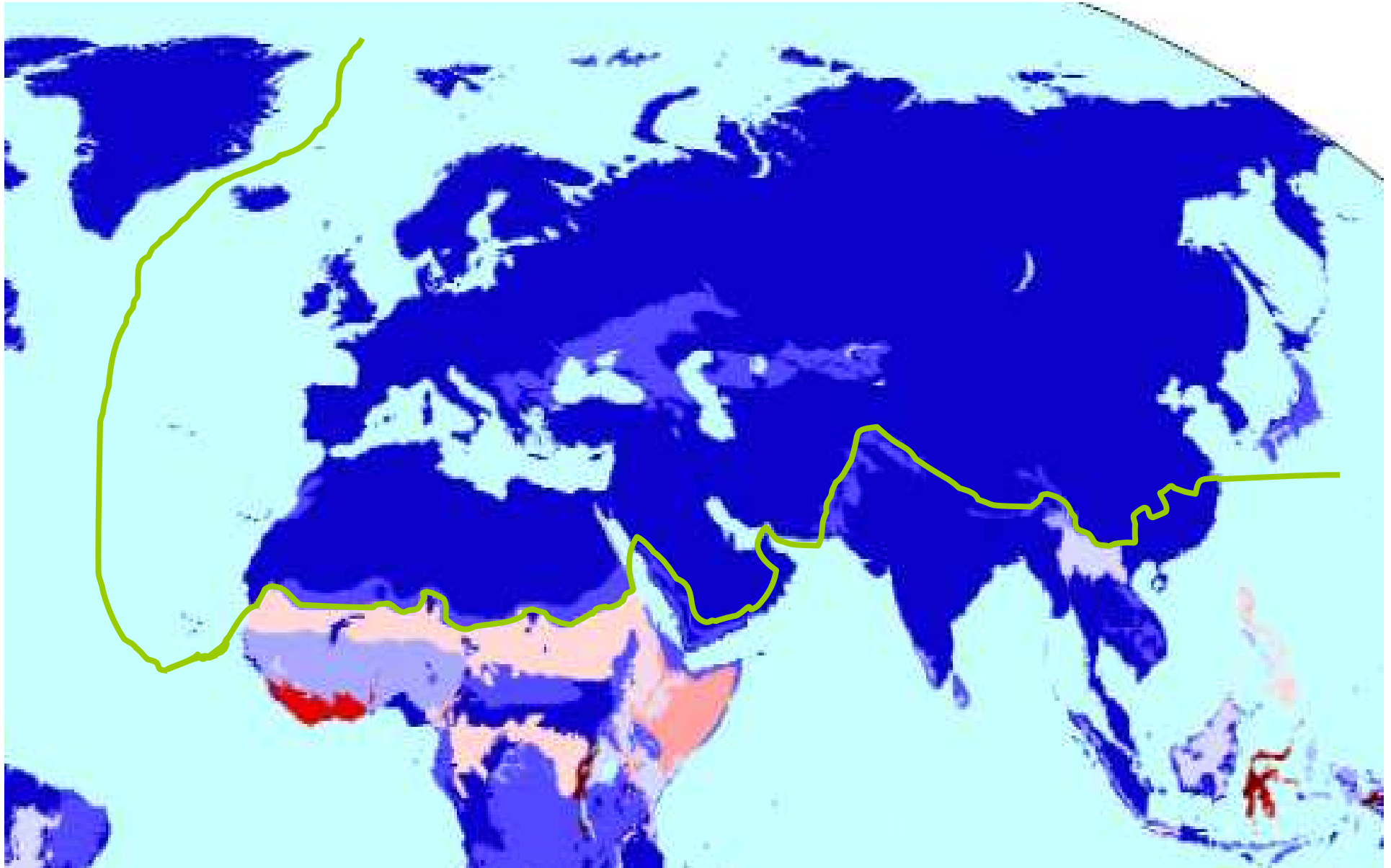
Palearktická oblast

Palearktická obl. – biodiverzita savců

Palearktická obl. – endemismus savců

Palearktická oblast_členění

Palearktická oblast_3.1

- Mediterránní podoblast – 15% endemických rodů rostlin, cca 30% end. druhů. Glaciální refugium!
- Třetihorní relikty (smrk omorika, 4 dr. cedrů, jírovec maďál).
Vliv tropů – vavřín ušlechtilý (*Laurus nobilis*), palma žumara nízká (*Chamaerops humilis*).
- Ze severu – středoevrop. lesy – hl. v horách. z V. pontické vlivy (stepní).

Magot
bezocasý
(*Macaca
sylvanus*)

- 15 kg
- Tunis,
Alžír,
Maroko,
Gibraltar

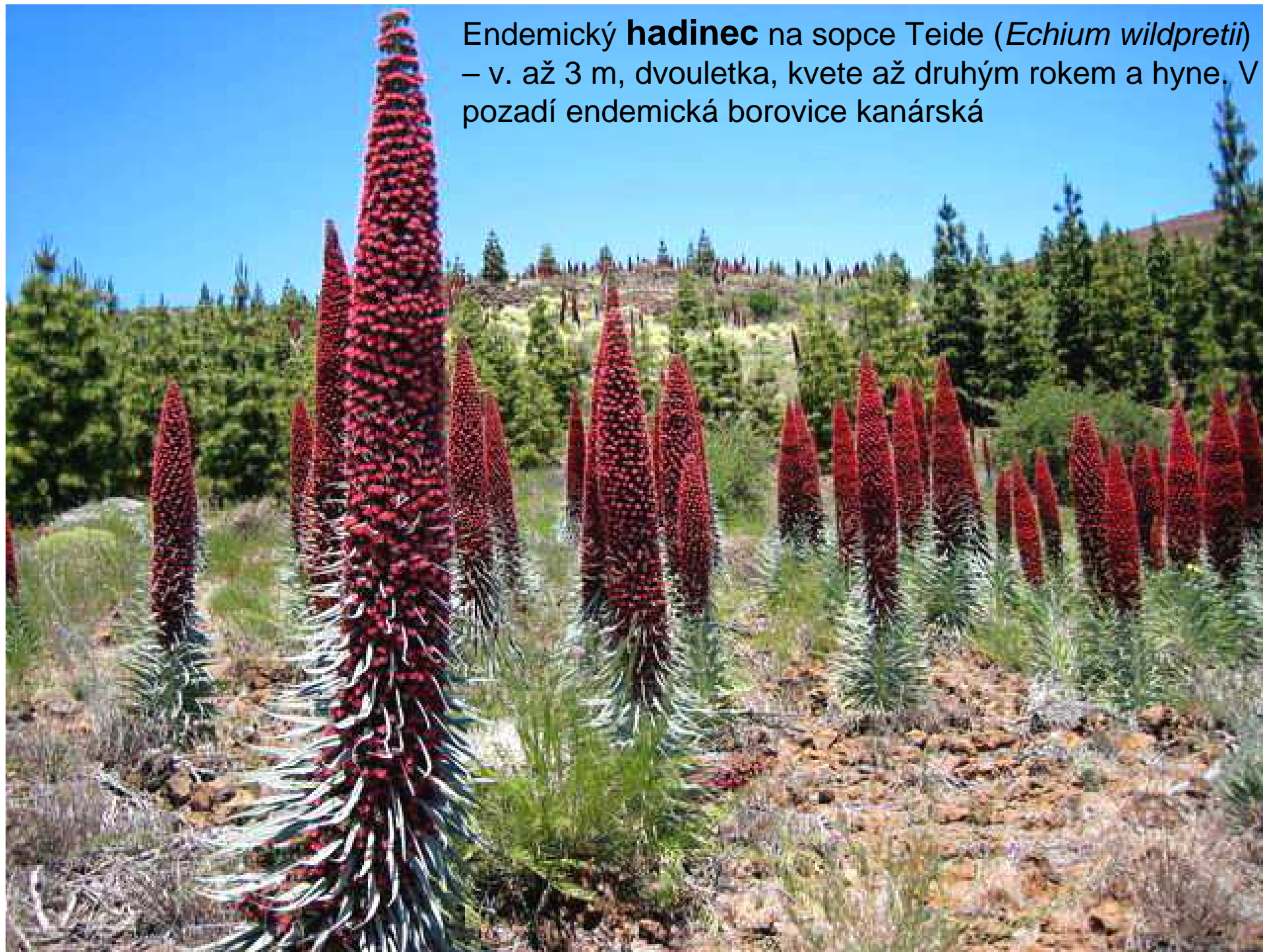
Palearktická oblast_3.3

- Makaronésie: (Azory, Madeira, Kanár. ostr., Kapverd. ostr.) – flóra: Nejspecifičtější, ale přechodná - silný vztah k tropům.
- 45% endemických rodů a 47% end. druhů rostlin - dračinec (*Dracaena draco*), datlovník kanárský (*Phoenix canarensis*).
- Jinde v Holoarktis byliny, zde dřeviny – pryšce, mléče.
- Fauna – chudší, méně výrazná, ale reliktní – až oligocénní.

La Gomera – vavřínový les

Endemický **hadinec** na sopce Teide (*Echium wildpretii*)
– v. až 3 m, dvouletka, kvete až druhým rokem a hyne. V
pozadí endemická borovice kanárská

Kopřiva morušolistá
(*Urtica morifolia*)

Mléč kanárský (*Sonchus canariensis*)

Endem. rod
Eonium

Palearktická oblast_3.2

- Čínsko-japonská podoblast – floristicky i faunisticky nejbohatší z celé Holoarktis!
- Flóra: 20 E čeledí (z 24 v Palearktis!), 15 % rodů. Bohatost dřevin, zástupci snad všech holarktických čeledí (=> zahrady). Vliv tropů – bambusy, vavříny. Vztahy k jihu S. Ameriky.
- Fauna: hl. hojné a starobylé druhy hmyzu. Nejspecifičtější: Se-čuan (kaňony čín.-tibet. pomezí) - endemiti: Panda velká

Namche Barwa 7755 m – vých. Himaláj

Euryale ferox (end. rod Čín.-jap. podoblasti)

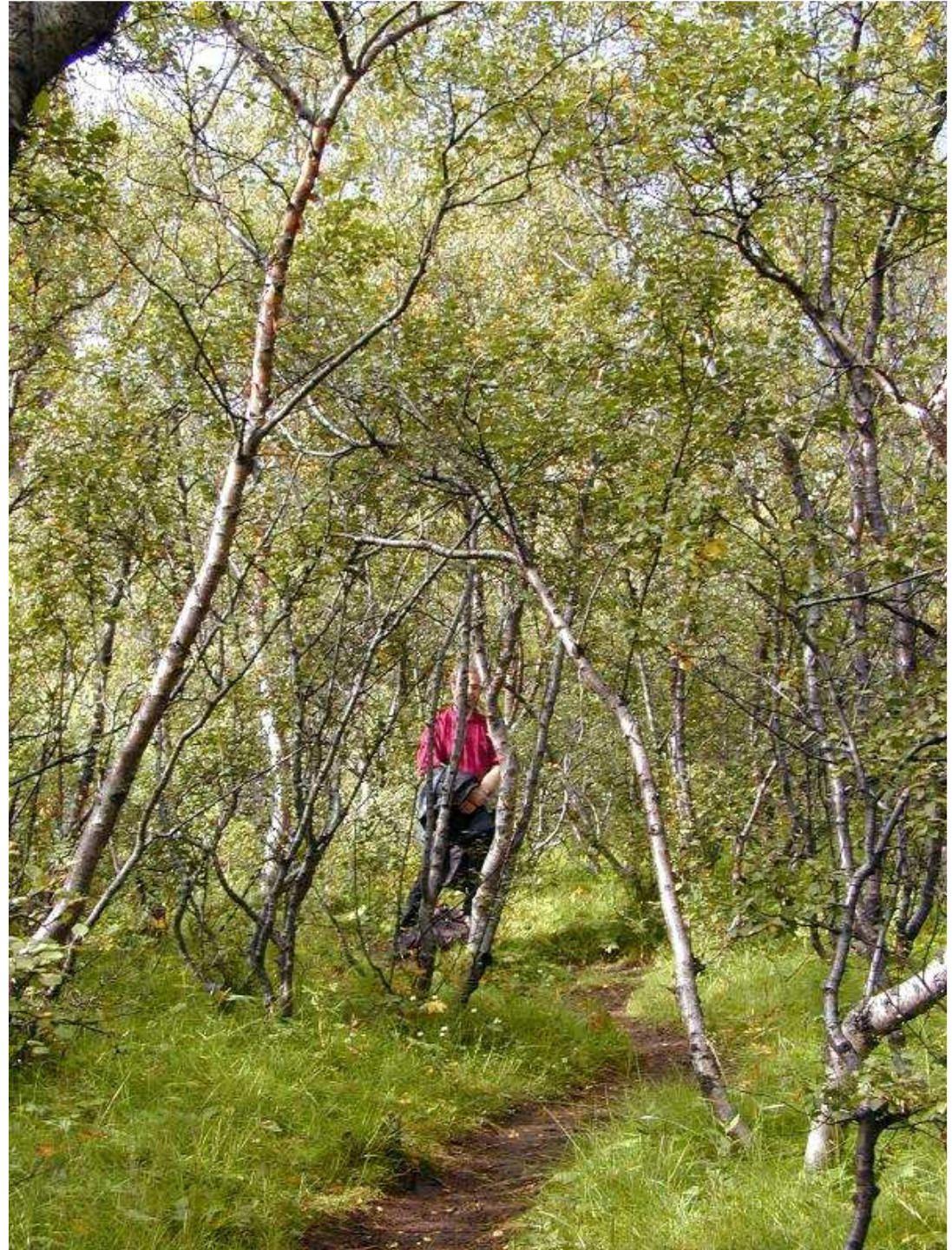
Geobiomy Palearktické oblasti Tundra

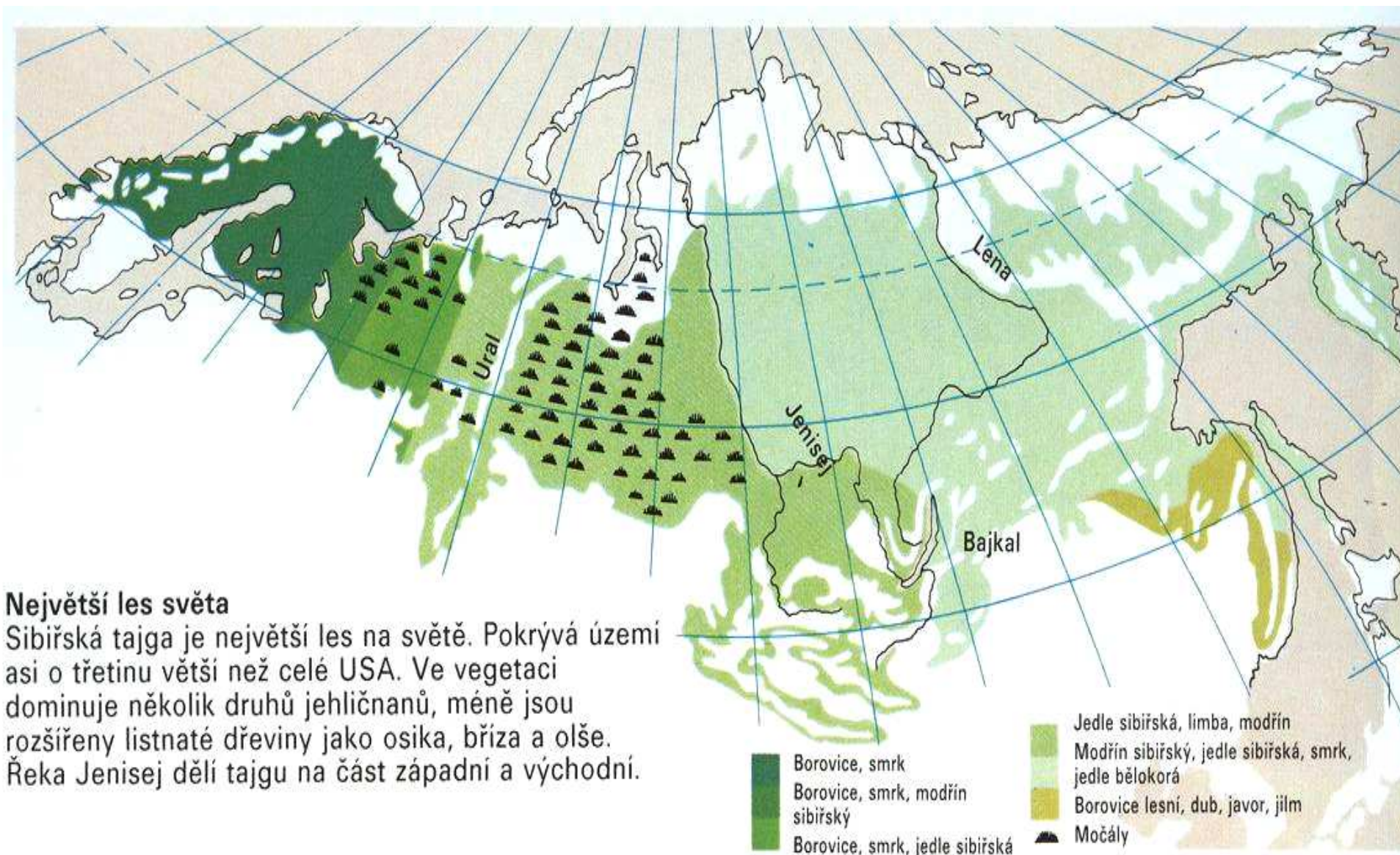

© Stephen Cresswell

Lesotundra

Tajga

Horská lesotundra_Mongolsko

Tmavá
tajga –
smrky, jedle

Světlá tajga – modřín, borovice, břízy

„Tajga“ – Horská Kvilda

Temperátní opadavé listnaté lesy

Letonice u Vyškova

Zubr – Bialowiežský „prales“

Střední Asie – „lesostep“

Centralno-černozemnyj zapovednik - Kursk

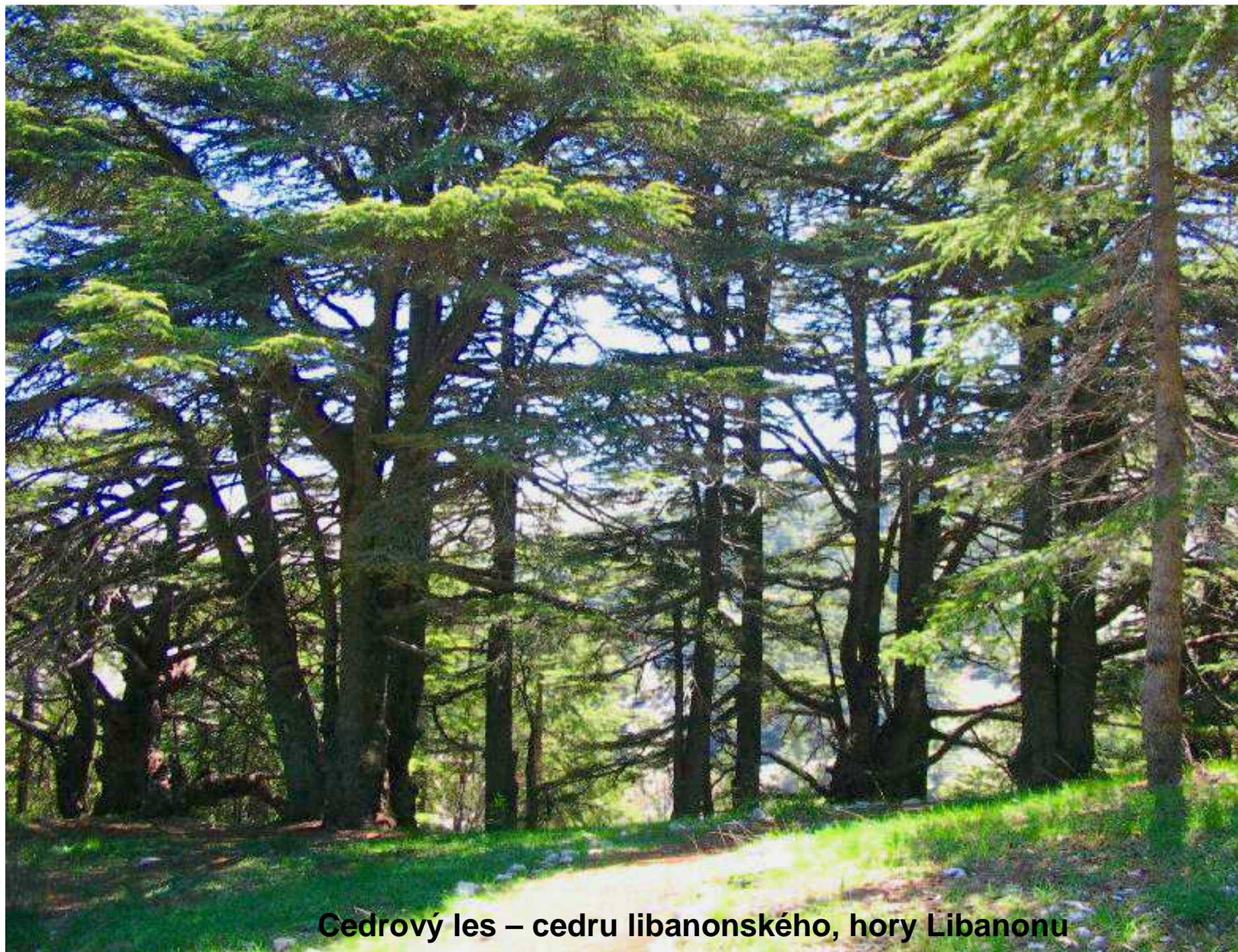

Tarim - chladná poušť

Tibet – 4520 m - alpin. stupeň v suché obl.

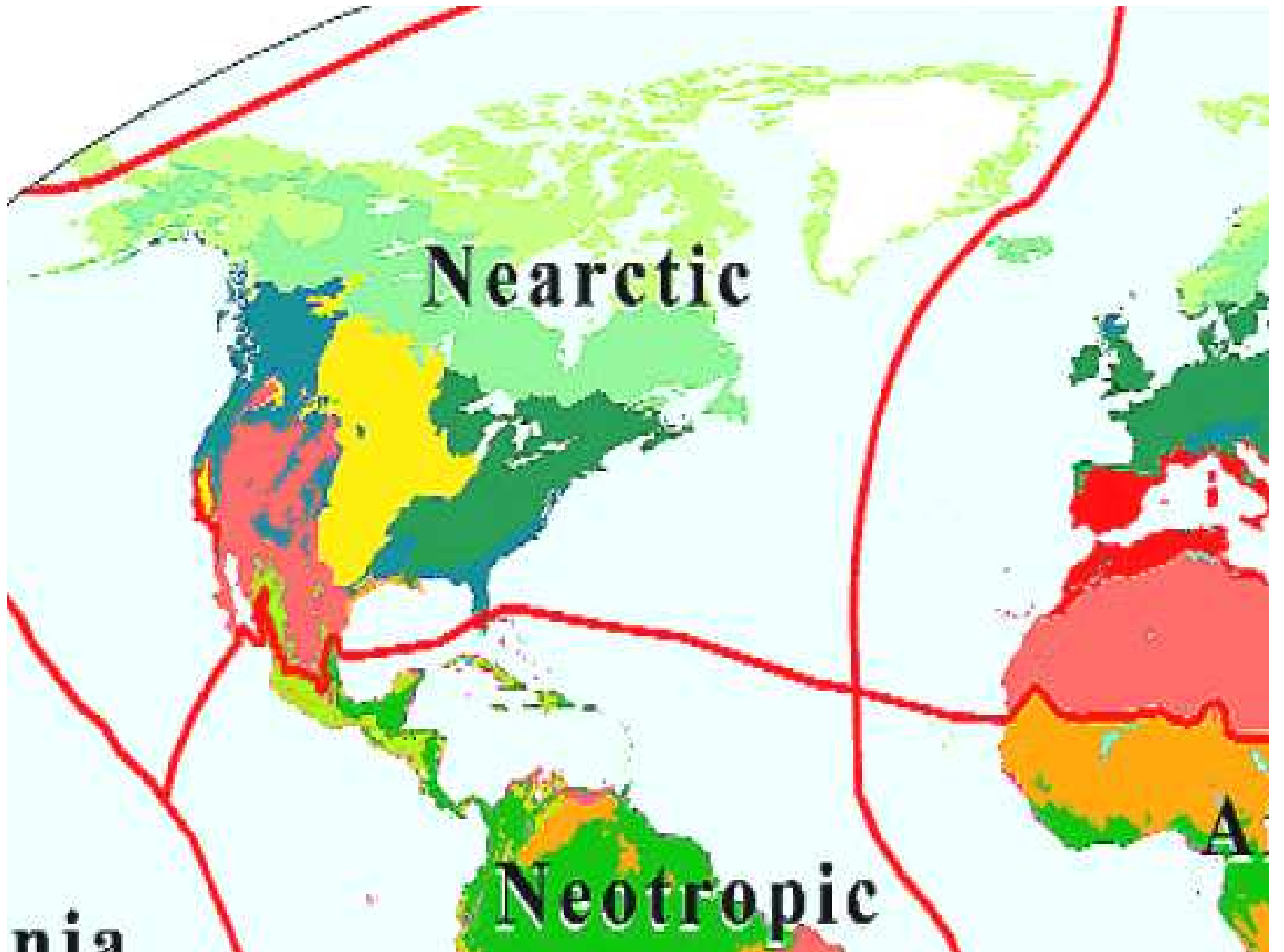

Cedrový les – cedru libanonského, hory Libanonu

Mediterrání les - Alžír

Neoarktická oblast

- Menší obdoba Paleartické obl. (21 mil. km²), stejné geobiomy.
- Flóra Č: 180 / 9 E.
- Fauna: Savci Č: 27 / 2 E., Ptáci 47 / 0 E., Sl. ryby 12 / 6 E.
- Relat. chudá na end. rostl. rody (cca 15 %) i druhy, ale biodiversita vyšší než u Palearkt.
- Proč: Možnosti migrace v pleistocénu.
- Endemické Č. sav.: Vidlorohovití (*Antilocapridae*), bobruškovití (*Aplodontidae*). Ptáci: subendemičtí – krocanovití.
- Vliv Neotrop. – Great American Exchange:

Vidlo-
roh
(Prog-
horn)

Krocan lesní - břehy Mississippi - (*Meleagris gallopavo silvestris*)

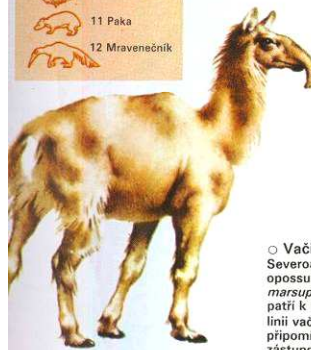

Great American Exchange

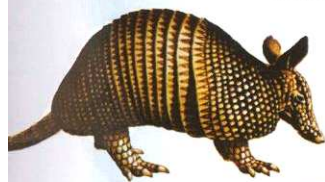
- Velká americká výměna 5 mil. l. – dodnes – spojením Amerik

Kontinentální most, vpravo
Migrace savců mezi Severní a Jižní Amerikou se dnes rekonstruuje podle fosilních pozůstatků a současného rozšíření. Uzká středoamerická pevninská šíje sloužila jako most i jako filtrační zóna pro živočichy, kteří migrovali ze severu k jihu a naopak.

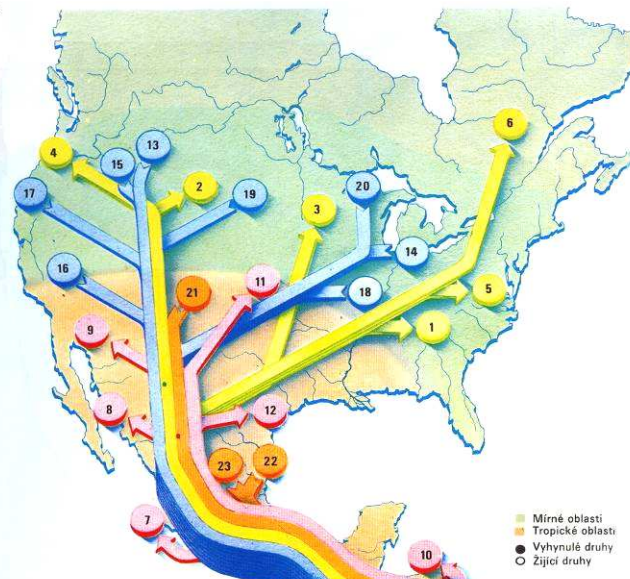
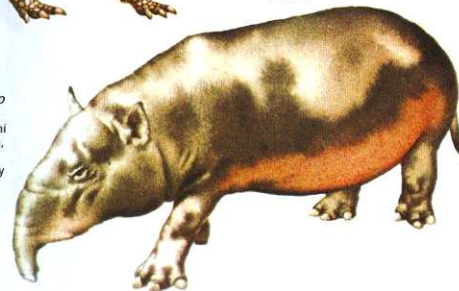
• **Macrauchenia, vlevo**
Kopytník bizarního vzhledu, *Macrauchenia*, přežil první invazi savců ze severu a později vyhynul. Popsal ho Darwin podle zbytků, které našel během své cesty Jižní Amerikou.

○ **Vačice, vpravo**
Severoamerická vačice opossum (*Didelphis marsupialis virginiana*) patří k nejstarší vývojové linii vačnatců a nejvíc připomíná původní zástupce tohoto řádu.

○ **Pásovcí, vlevo**
Pásovec devítipásý (*Dasyus novemcinctus*) je žijícím představitelem jednoho z původních jihoamerických typů savce. Během posledních sta let se rozšířil až do Kansasu v USA.

therium, vpravo
Podivných bylo-
teřů zmizeli z Jižní
i ostatního světa,
therium, které
alo dnešní hrochy
ny. Byl to
který spásal

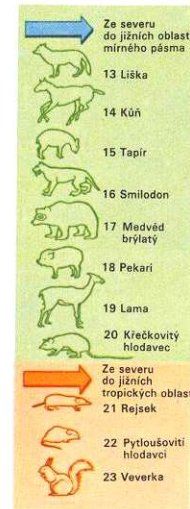

Ostrovni cesta
Jihoamerické opice se výrazně odlišují od opic Starého světa, i když je zřejmé, že jsou příbuzní. Soudí se, že se do Ameriky rozšířily mnohem později než chudozubí. Pronikly zřejmě do Jižní Ameriky v oligocénu, v migrační vlně spolu s hlodavci. Předpokládáme, že při tom nevyužily kontinentálního mostu, ale stěhovaly se postupně „skoky“ z ostrova na ostrov. Opice se vyvíjely ve Starém a Novém světě paralelně, ale nezávisle na sobě.

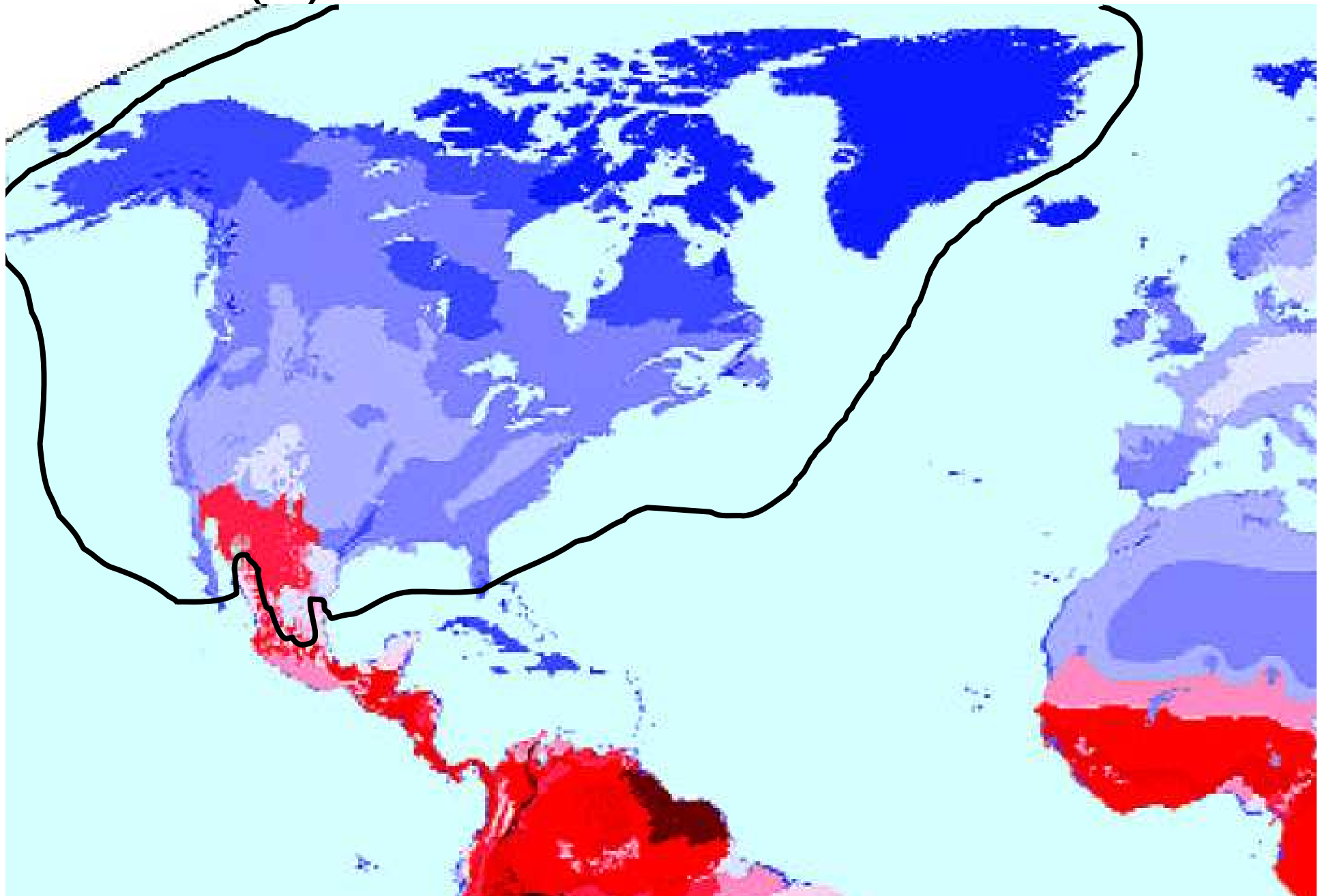
• **Hlodavci, vlevo**
Hlodavci byli a stále j
nejrozšířenějšími savci
Jižní Ameriky.
Prodocichotus byl
předkem dnešní marmosety
(*Dolichotus*).

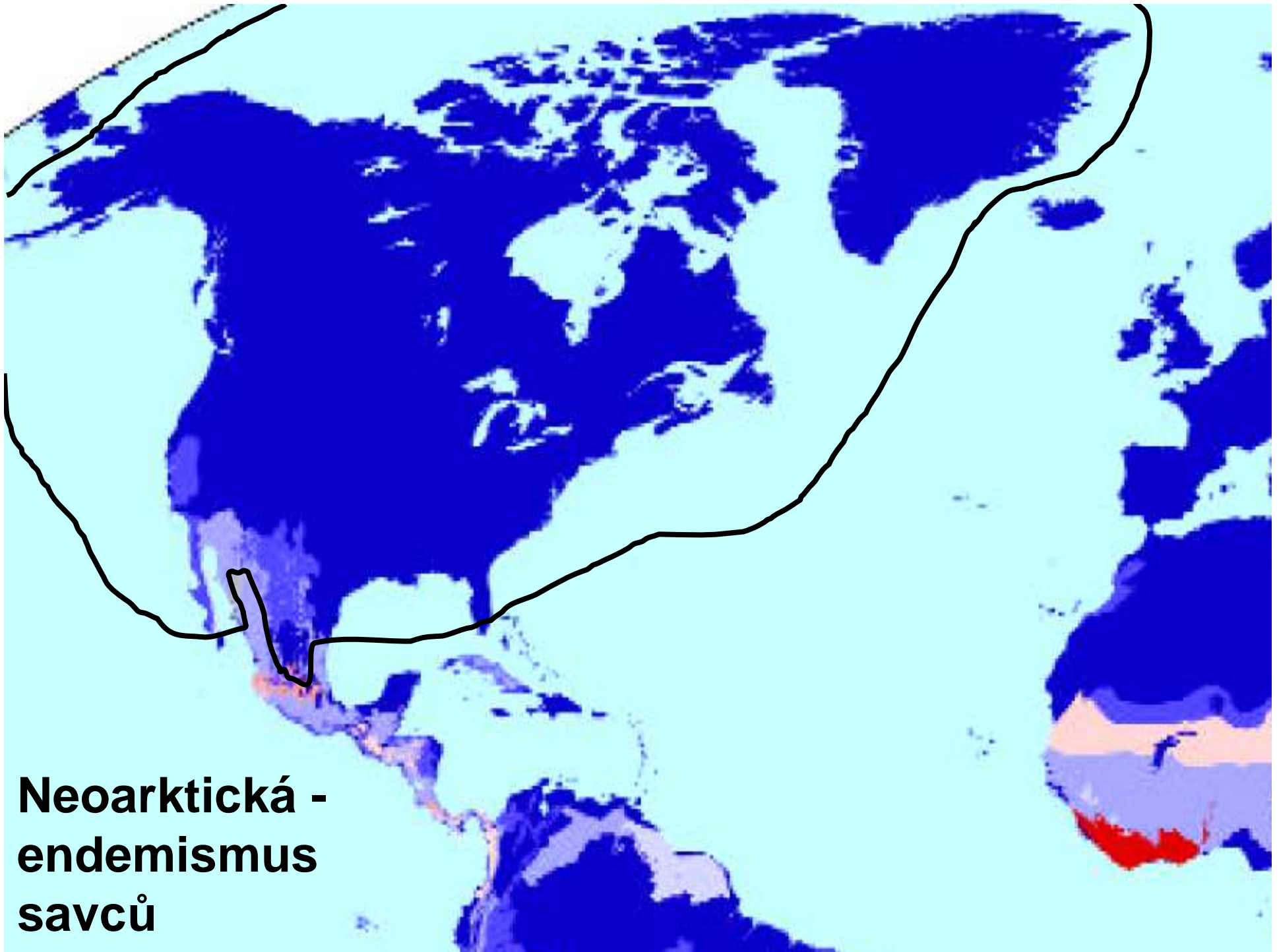
• **Primitivní kapýbara, vpravo**
Protohydrochoerus žil ve svrchním pliocénu a v pleistocénu v Jižní Americe a je považován za předka dnešní kapýbary. Je jedním z mnohých druhů savců, kteří vyhynuli v pleistocénu.

• **Šavlozi**
Šavlozubi silná kočka („šavlozubi přesaři do Jižní severu a v pleistocénu se podobal jihoamerické z čeledi *Bo* (paralelně v

Ne(o)arktická – biodiverzita savců

**Neoarktická -
endemismus
savců**

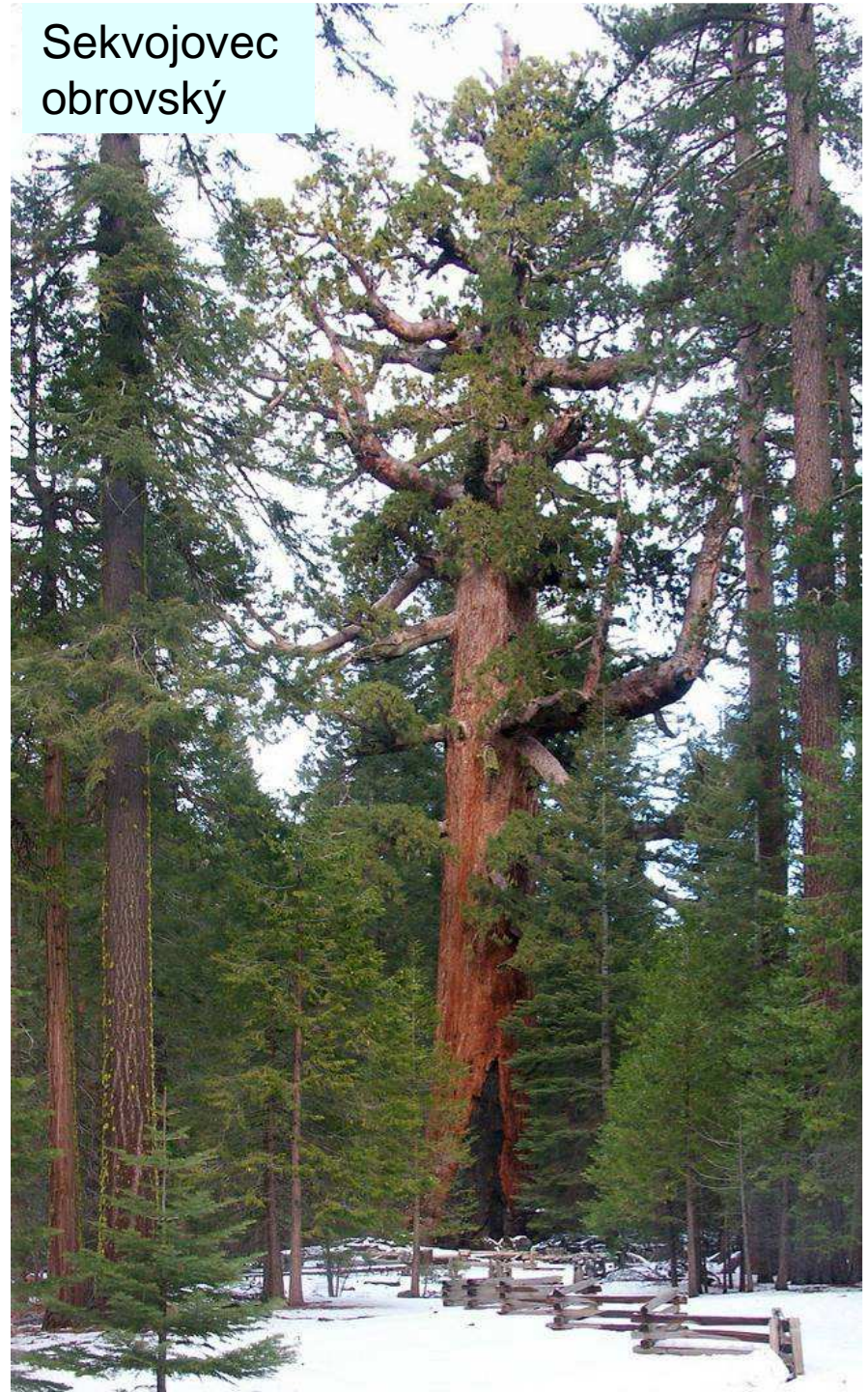
Ne(o)arktická obl.

- Hory - snadná migrace arktických a subarkt. taxonů – dodnes.
- Nejbohatší: Kalifornská podoblast – zde 5 flor. endem. čeledí (z 9 v celé Neoarkt.!), 10% end. rodů (rod Sequoia), asi 40 % end. druhů! Hojné třetihor. relikty. Vliv Neotrop.
- Bohatá: Atlant. jižní - z tropů: bambusy, palmy, broméliovité, tisovce.

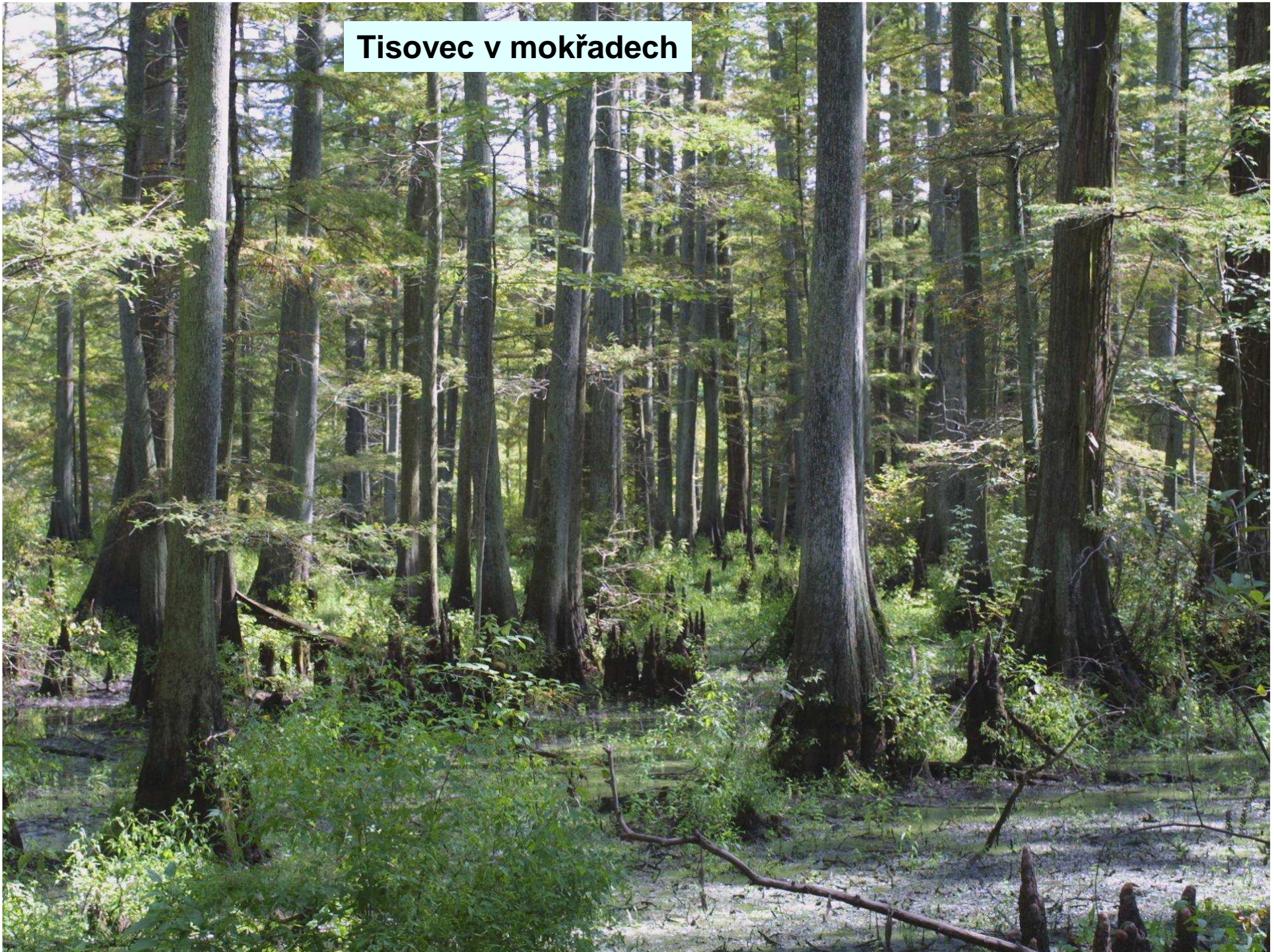
Sekvoj
vždyzelená

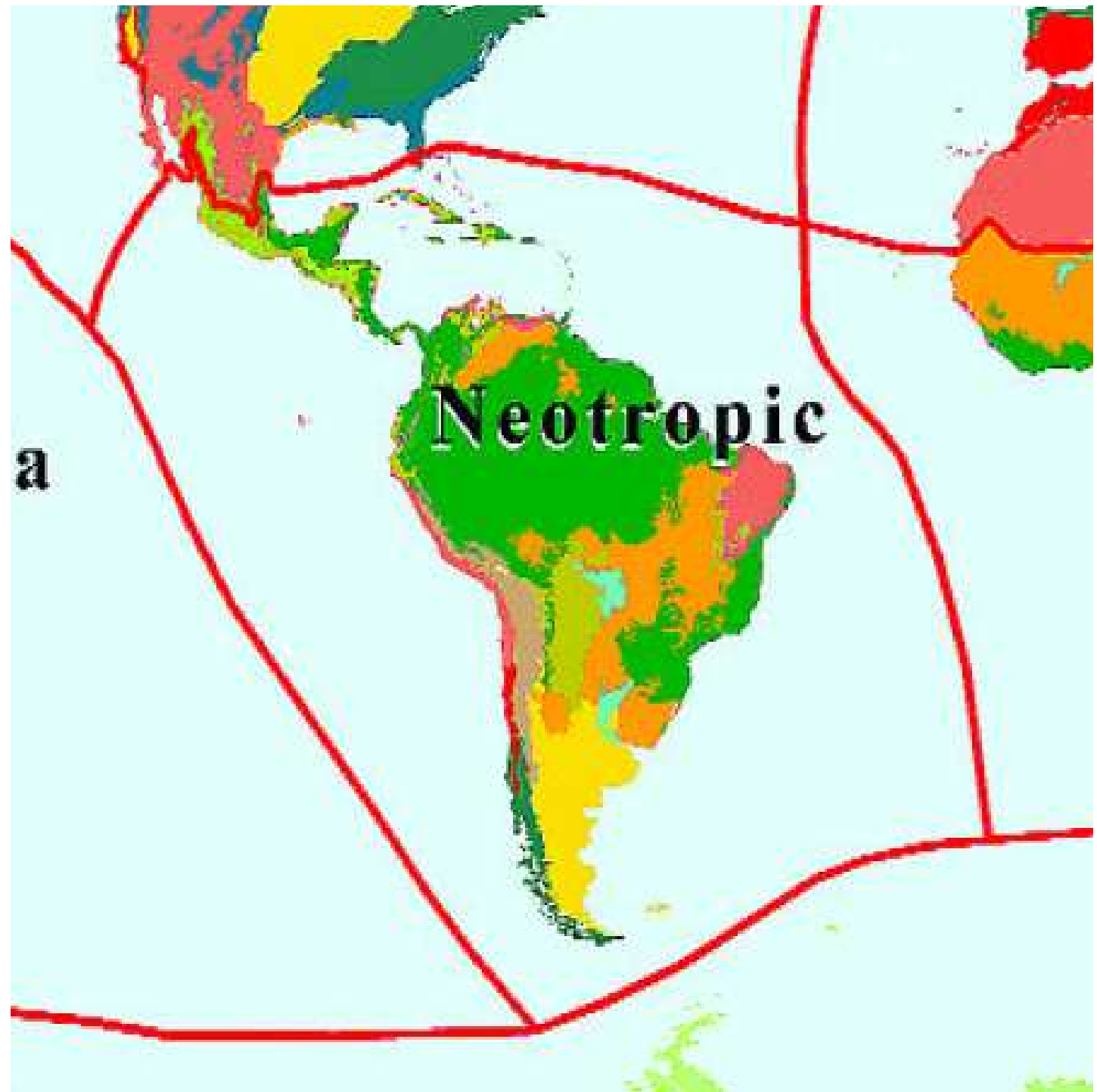
Sekvojovec
obrovský

Tisovec v mokřadech

Neotro-
pická
oblast

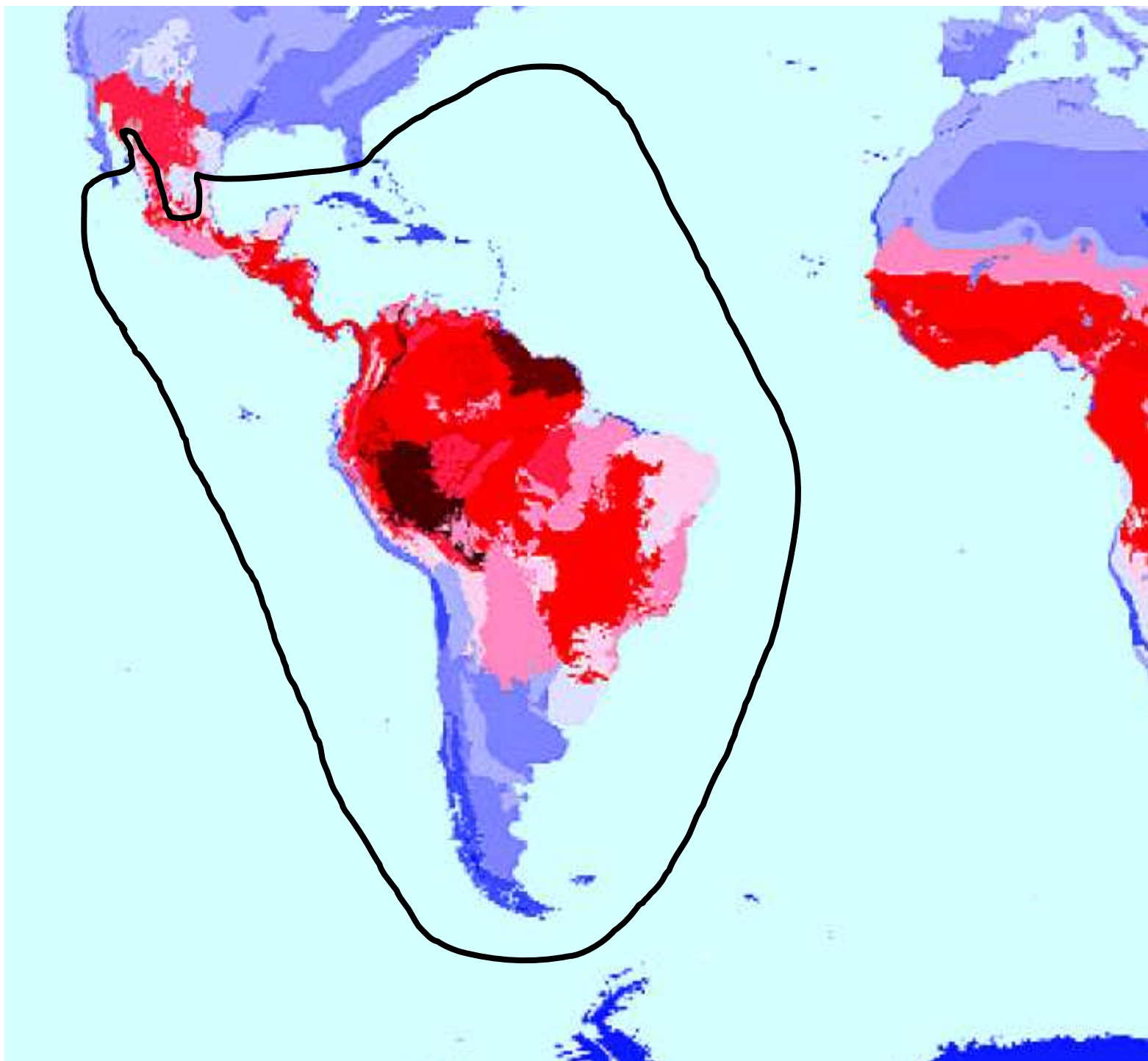

Neotropická oblast_1

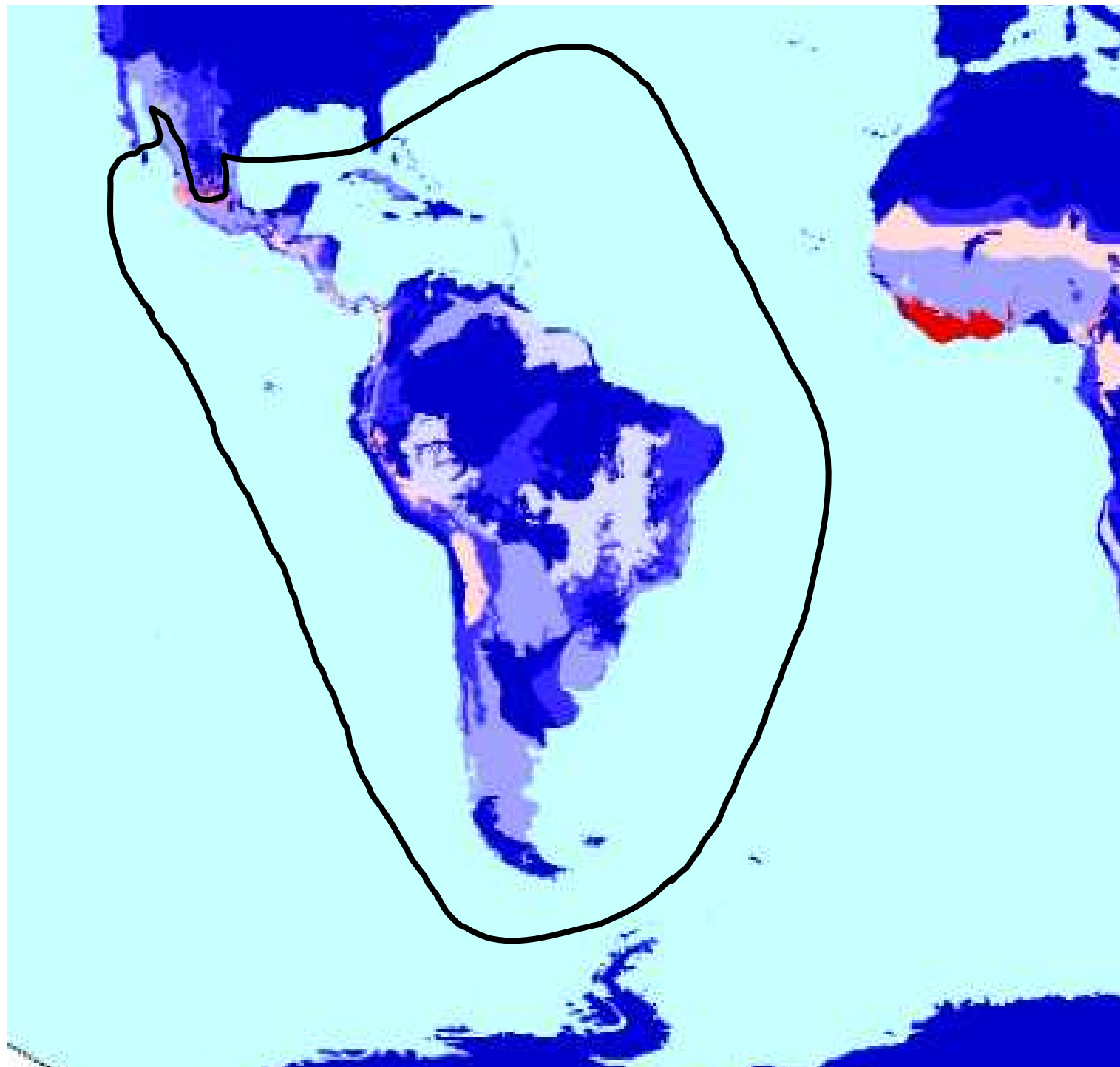
- 21 mil. km² = 15% souše
- Tropy, subtropy, jediná s N. Zélandem a Tasmánií zasahuje již. mírné pásmo – typické: pabukové lesy. Dříve přiřazována i Antarktida.
- Vyvíjela se samostatně od Paleotropické od svrch. křídy.
- Flóra Č.: 223 / 37 EČ (např. *Tropaeolaceae*) - řeřichovité
- Fauna: Velká bohatost hmyzu a ptáků, savců Č. 45 /21 E - nejvíce na světě), čeledí ptáků 75 - nejvíce na světě / 23 E, sl. ryby 34/29 – obé nejvíce na sv., Σuvedených 154/73 EČ – obé nejvíce na světě.
- Zvláštnosti: 2 endemické čeledi vačnatců, 5 endem. čeledí netopýrů (i tzv. úpíři).
- Velká americká výměna – až na jih And.

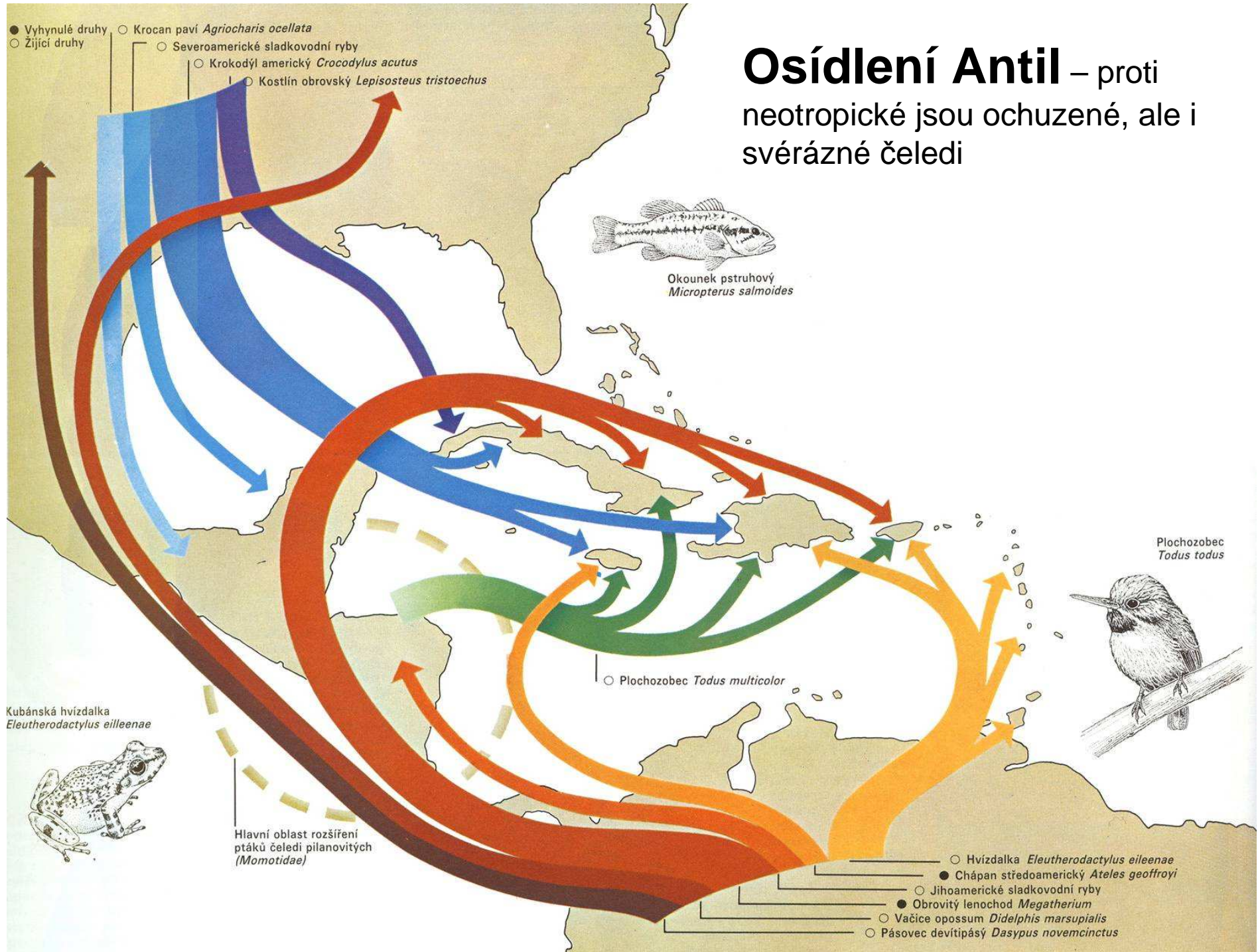
Bio-
diver-
sita
savcũ

Počet
ende-
mic-
kých
savců

Osídlení Antil – proti neotropické jsou ochuzené, ale i svérázné čeledi

Neotropis

- Příbuzenské vztahy k Neoarktisi a Australasii (fauna), sladkovodní dr. – k Afrotropické, leguáni – k Madagaskaru.
- Jádru oblasti – povodí Amazonky, okrajové části – ochuzení.
- Střední Amerika – chudší proti Sev.Am i Již.A., jen plazi bohatší.
- Karibská podoblast – fauna chudší, bohatá flóra - 2 EČ, (např. Kuba 7 tis. dr.).
- Andská podoblast – hl. na jihu 7 EČ rostlin, hojně holarktické prvky – ze sev. přes Andy (břízovité), z J. - stará holantarktická flóra, čeledi: *Podocarpaceae*, *Araucariaceae*, Pabuky (rod *Nothofagus*)

Tropa-
eolum
majus

(licho-
řeřišni
-ce
větší)

– pěst. v
Evropě

Ara zelenokřídlý

Poznáte, co to je?

Úpíři – vampír – saje ve spánku krev zvířatům

Araukárie (zřejmě *Araucaria araucana*) na úpatí And

Araucaria araucana již. od Punta Arenas

Pabukový les nad Punta Arenas

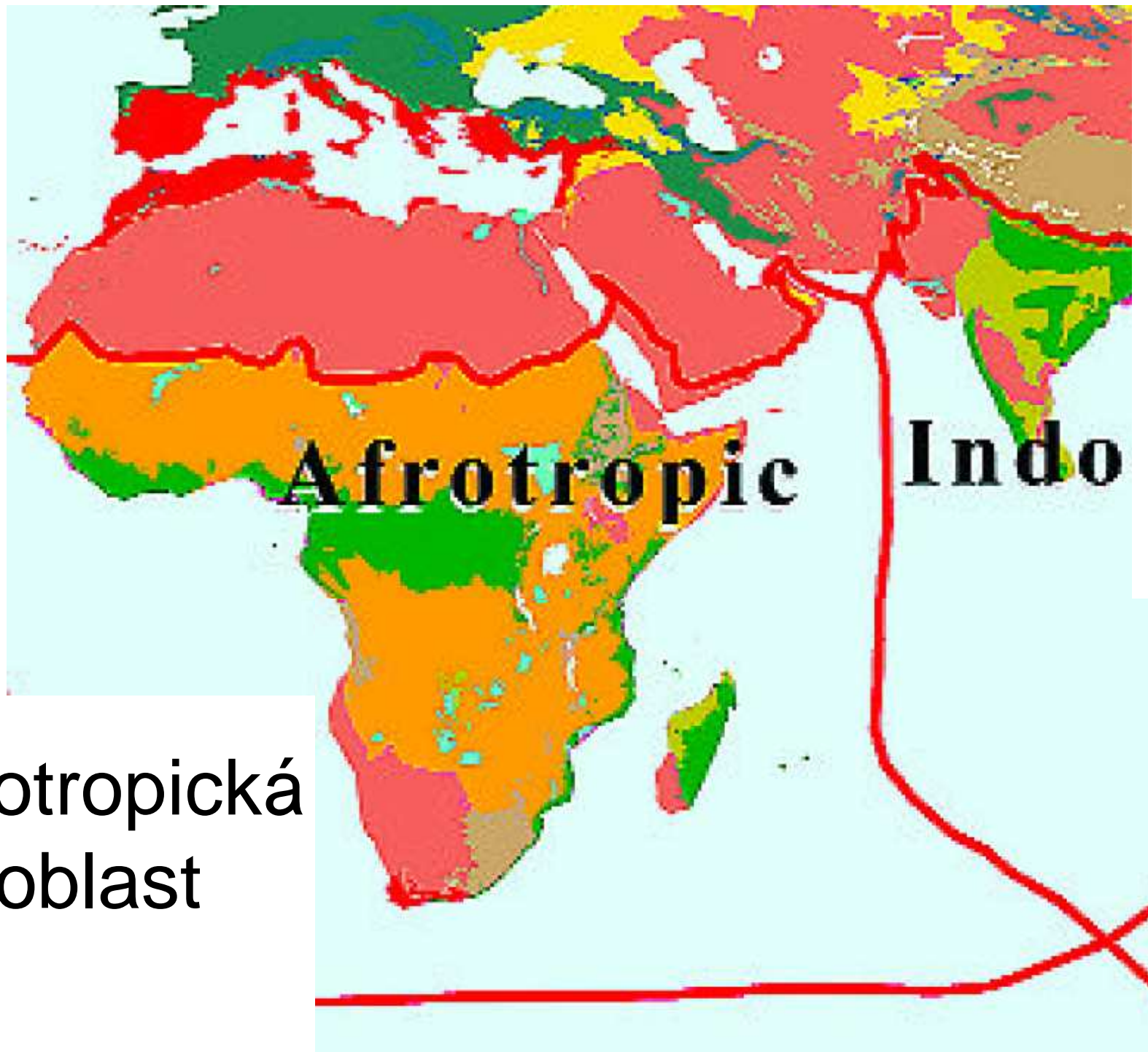

Pabuky s lišejníkem
provazovkou

Pudu jižní – endemit již. Chile (40 cm výšky) - nejmenší z jelenovitých na světě

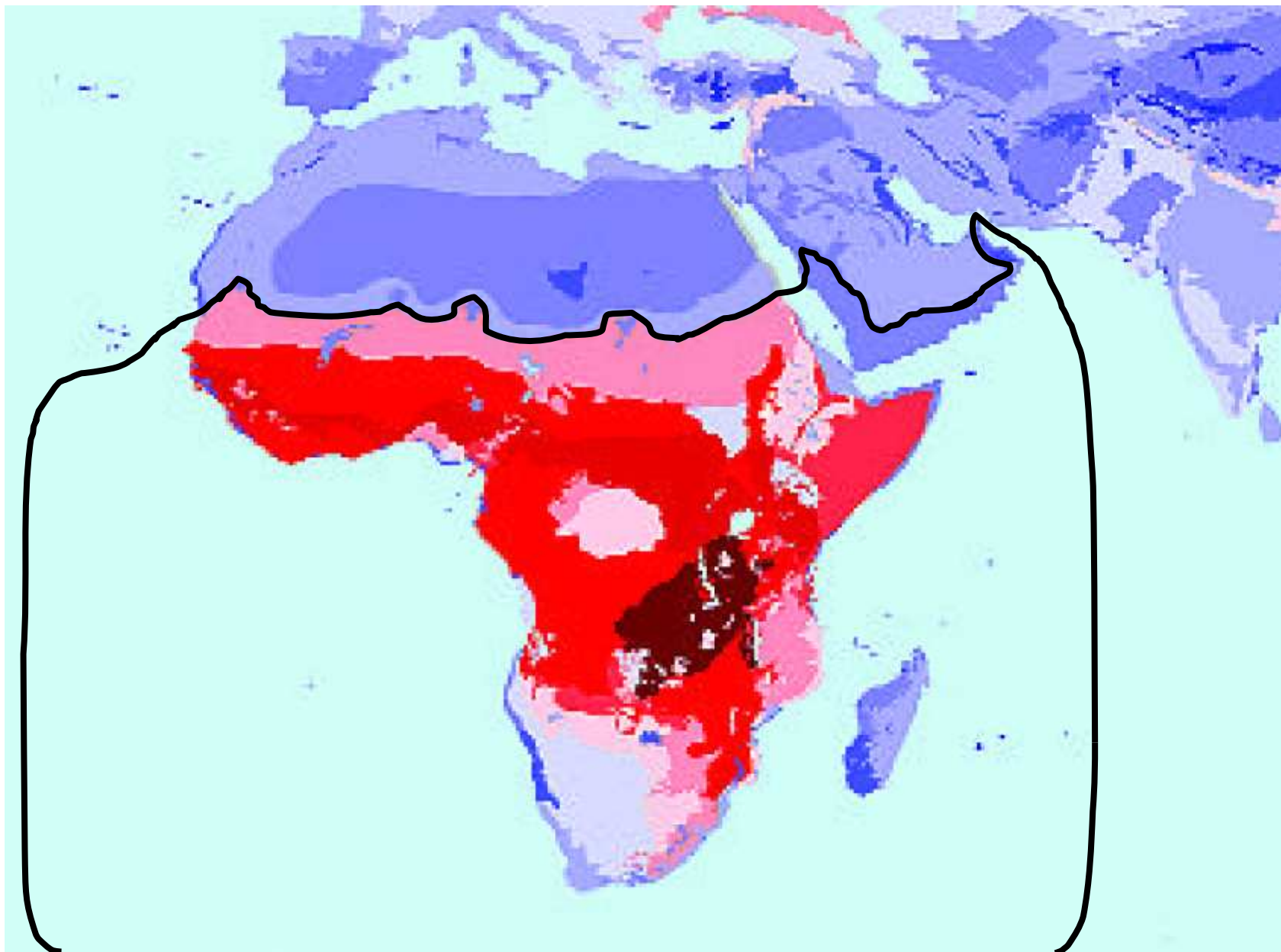
Afrotropická
oblast

Afrotropická oblast

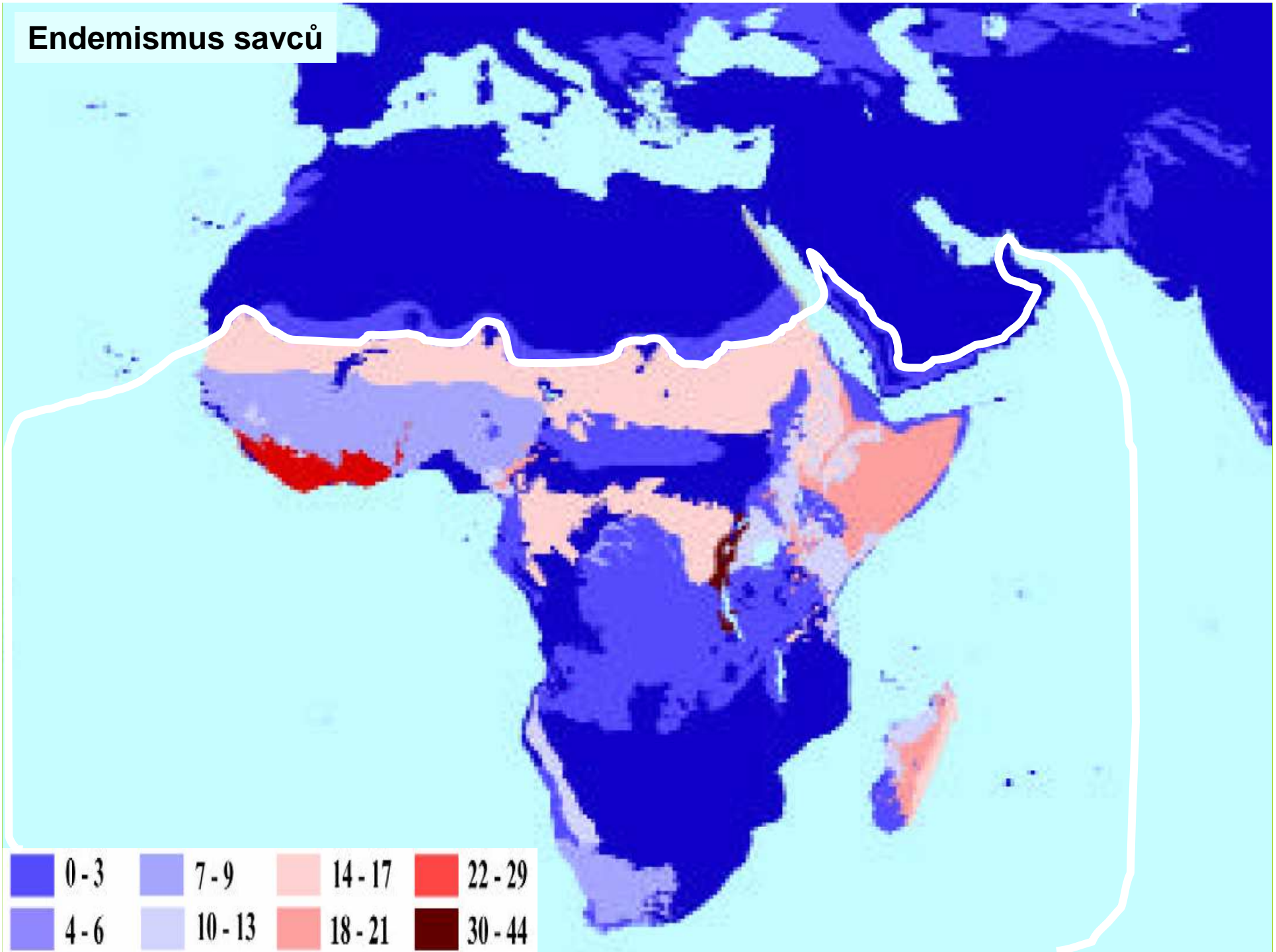
- 24 mil. km²
- *Pouště a polopouště – vztah k Indomalajské obl., ale původně byla paleomediterránní, příbuzná Paleoarktické => řazena zpravidla tam. Hranice tedy začíná na jižním okraji Sahary*
- **Flóra – Č: 203/24 E = bohatá na rostl. endem. čeledi, rody, ale chudší než Indo-malajská. (cca 30 tis. druhů flóry - málo - vliv vyschnutí, a navíc 6 tis. druhů z toho dodává malá Kapská podoblast.)**
- **Fauna: čeledi – savci 52 (nejvíce ze všech) / 15 E, ptáci: 72 / 13 E, sl. ryby: 15 / 7 E. $\Sigma = 139/35$.**
- **Silné vazby k ostat. tropickým, jen na Neotropis slabé.**
- **Opunciovité Neotropis zde nahrazeny pryšcovitými.**
- **Nejbohatší – rovníkové lesy – vztahy k Neotropis.**

Bo-
hat-
ství
dru-
hů
sav-
ců

Endemismus savců

Afrotropická obl.

- významné podoblasti:
- Východoafr. vysočiny - 2E č. flóry, bohatá, v horách čeledi mediterrání (např. hluchavkovité), ale i z jihu Afr. – ***Podocarpus, Erica arborescens*** – vikariant Již. Afriky k *Erica arborea* co je v mediterránu a na Kanár. ostr.
- Kapská (pod)oblast? => 6000 dr., 7 rostl. EČ, 21% endem. rodů a 73% E. druhů flóry! Fauna – jiné, proč: snadný pohyb, malá oblast bez význ. bariér, smíchala se.
- Madagaskar – svéráz!, 7 rostl. EČ, 450 endem. rodů, 77% E. druhů flóry! Savci: 5 EČ, ptáci 3 EČ.
  - Flóra k Africe jen 30%, hojně k Indomalajské oblasti
=> Kam vlastně zařadit? => Někdy samostatně.

Eritrea – strom Sycomora

Papyrus (= šáchor papírodárný, trop. rostl.)

Etiop. vysoč – Simien, opice

- Lesy na svazích Uhuru

Uhuru

Erica arborescens – subalpínský stupeň vřesovců v cca 3400 m n.m.

Ruwenzori – horní hranice lesa. Svícnovité lobélie.
Nezachovalejší a nejsvráznější horská biota Afrotrop. obl.

Mt. Kenya – stromové starčeky =
± subalpin. stupeň

Mt. Kenya

Gorila horská (*Gorilla beringei*) – hory záp. od Východoafrického příkopu nad jez. Kivu, Edvardovým

**Baobab
obv. 43 m**

Savana s akáciemi, takto vypadají ± přirozené savany, udržované občasnými požáry

Písař hadilov

Kalahari v
Botswaně.
Většinou
suchá
savana, oj.
polopoušť,
přestože jen
200 mm
srážek –
dáno tím, že
zde nebyli
zemědělci,
jen lovci -
křováci

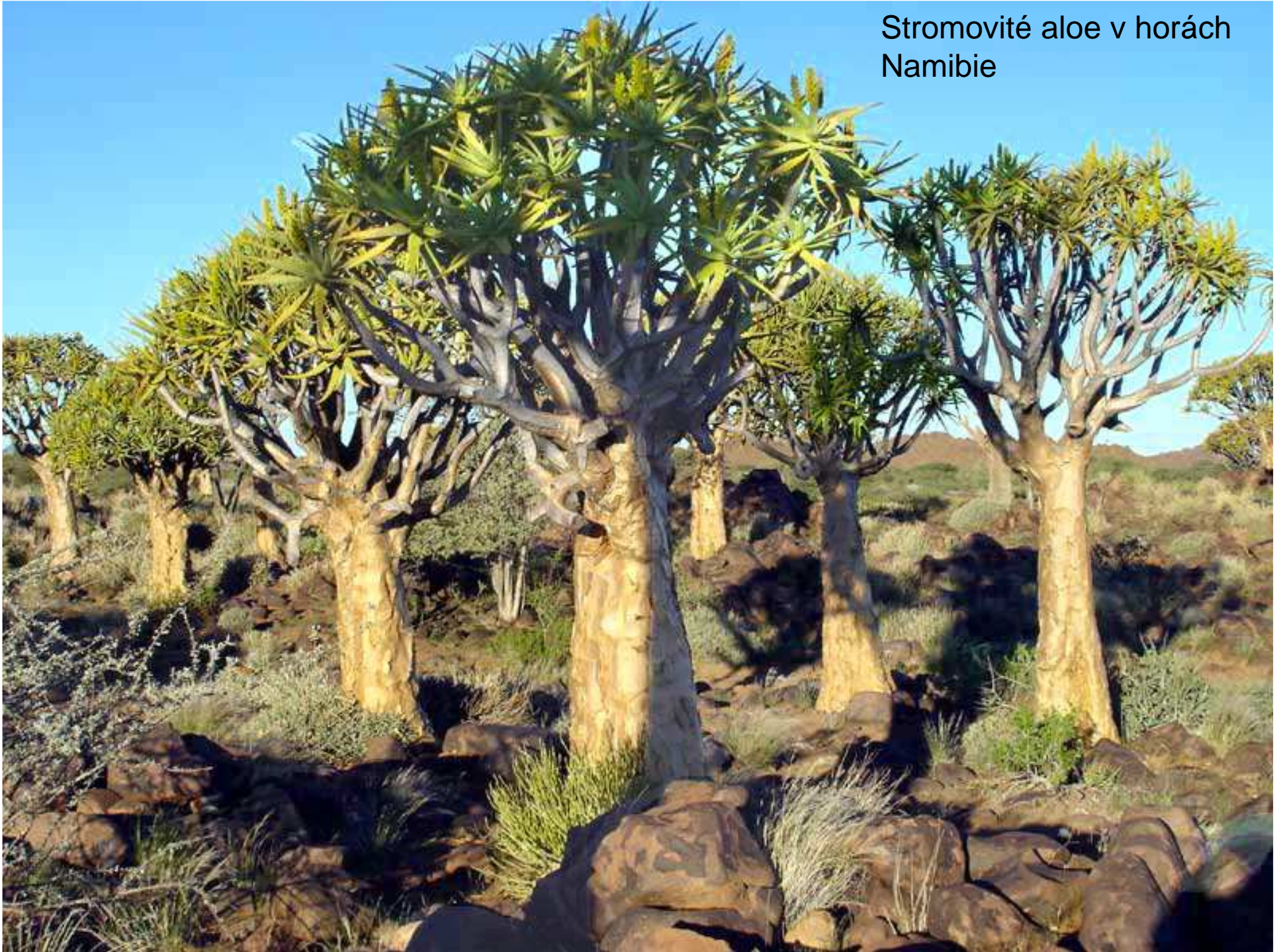

Hnízda kolonií šatovníků

Stromovité aloe v horách
Namibie

Namib – *Nerina laticoma*

Pobřeží Namib – *Welwitschia mirabilis* – nahosemenná, tj. příbuzná našim
jehličnanům!, druhohorní relikv

Macchie jihoafrických keřů v Kapské podoblasti

Protea královská (*Protea cynaroides*) – naučit se! Klíčový a typický stromek, Ø květu 25 cm, erbovní rostlina JAR, oj. prodávána i u nás a náležitě drahá.

*Protea
cyna-
roides*

Madagaskar – návětr. svah

závětrný svah – endemické druhy baobabů – zde posvátné stromy

*Ravenala
madagas-
cariensis*
=endemit
Madagaskaru

- Vzdálení
příbuzní až v
Neotropis

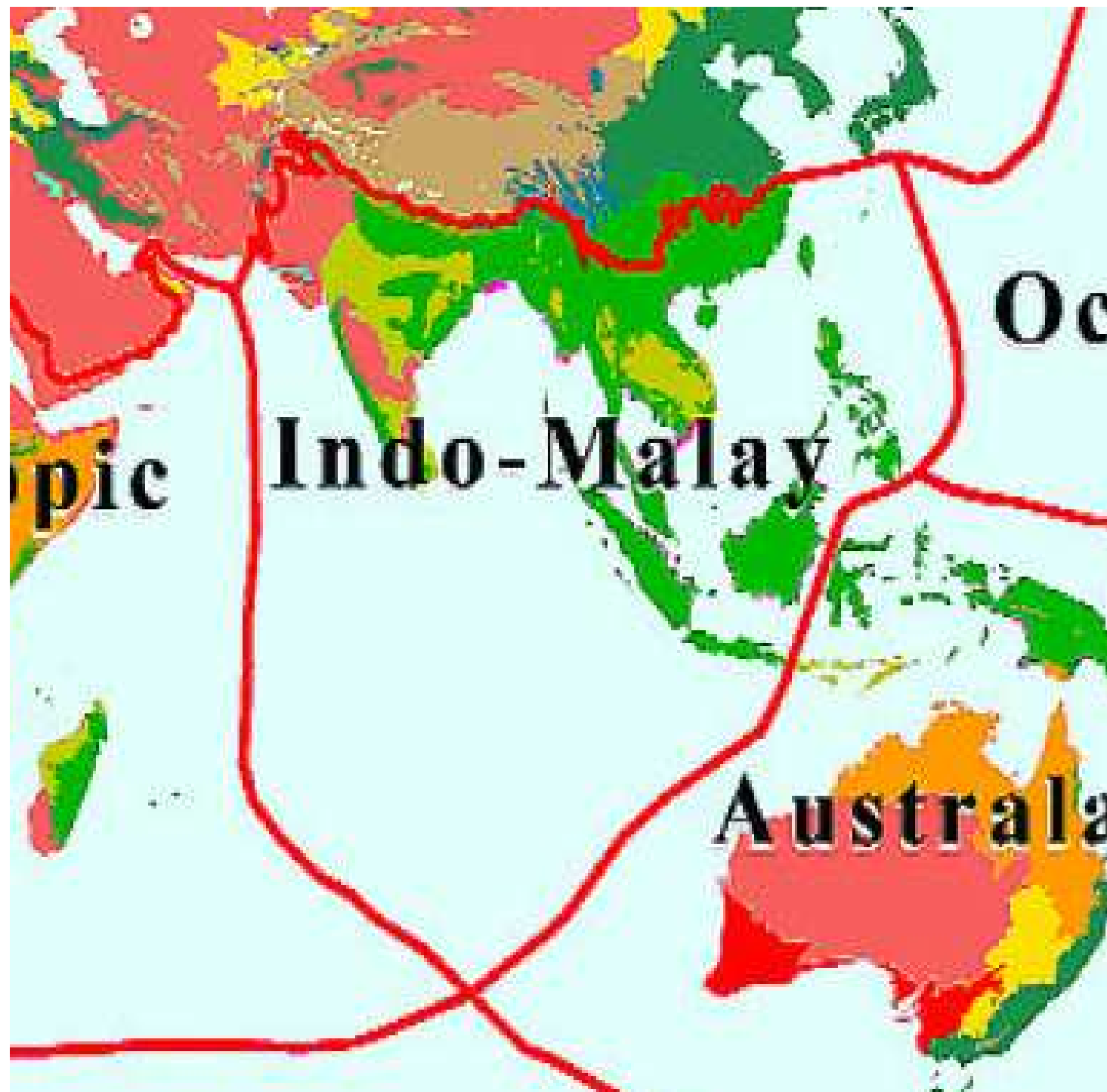

Fauna
Madagaskaru -
Nejcharakte-
rističtější =
poloopice.

Endemit –
lemur kata

INDO-
MALAJ-
SKÁ
OBLAST

Indomalajská oblast

(10 mil km² = 6% pevniny)

- Výhradně tropická biota, bohatá, včetně hor.
- Poměrně vnitřně bioticky homogenní
- Flóra: Č: 194 / 18 E.
- Typické čeledi a rody: Dvojkřídláče, láčkovky a raflésie.
- Fauna: Č: savci: 42 / 4 E, proti Afrotropické málo. (Letuchy, poloopice, opice-gibonovití, ostnoplši). Ptáci 68 / 1 E, Sl. ryby 20/8 E. $\Sigma = 130/12$ E.

Dvojkřídlač
(*Dipterocarpus*)
– horní patro trop. lesa

Rafflesia arnoldii

parazit na kořenech dřevin+masožravá

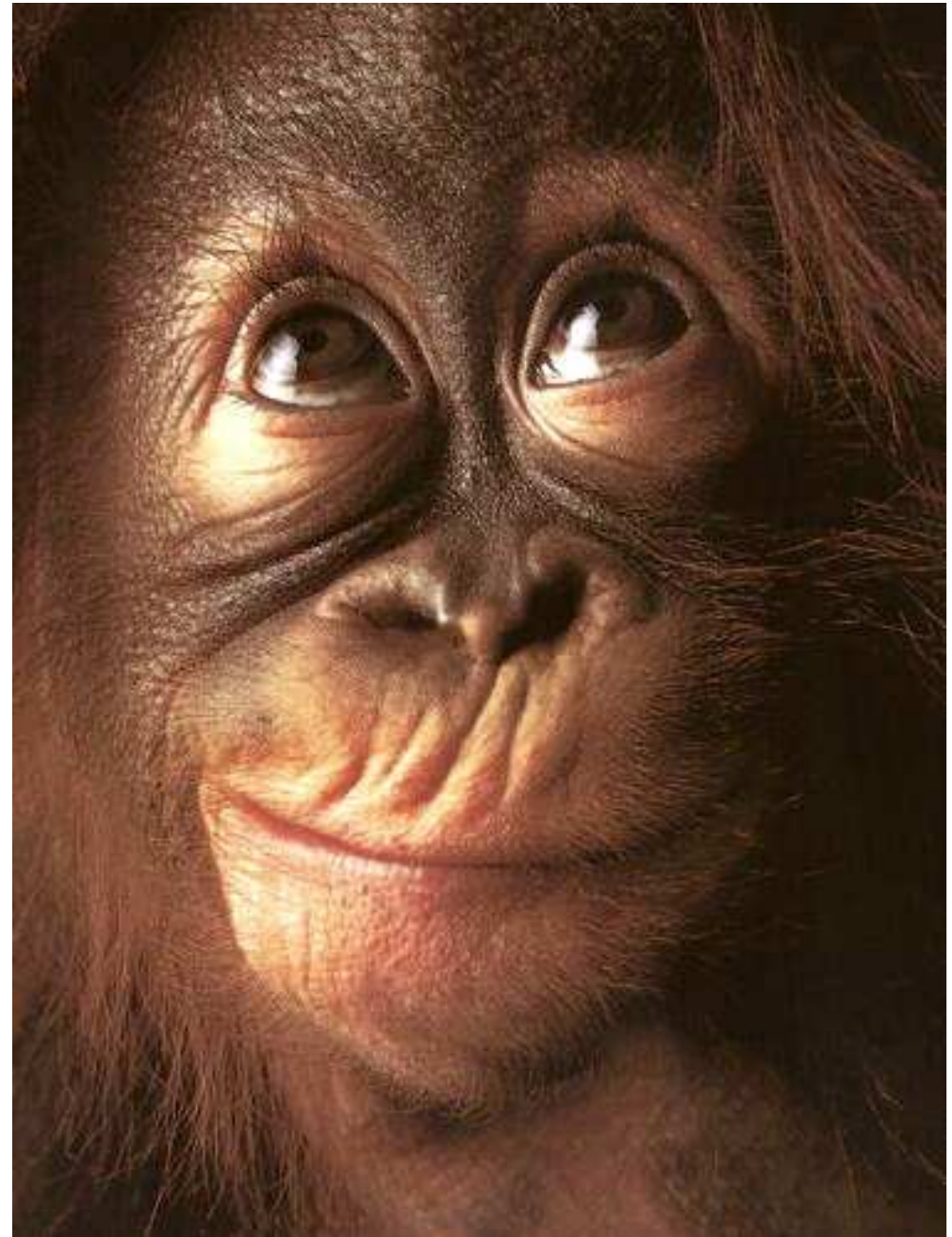
Maso-
žravá
Láčko-
vka
(*Nepen-
thes*).
Filipíny

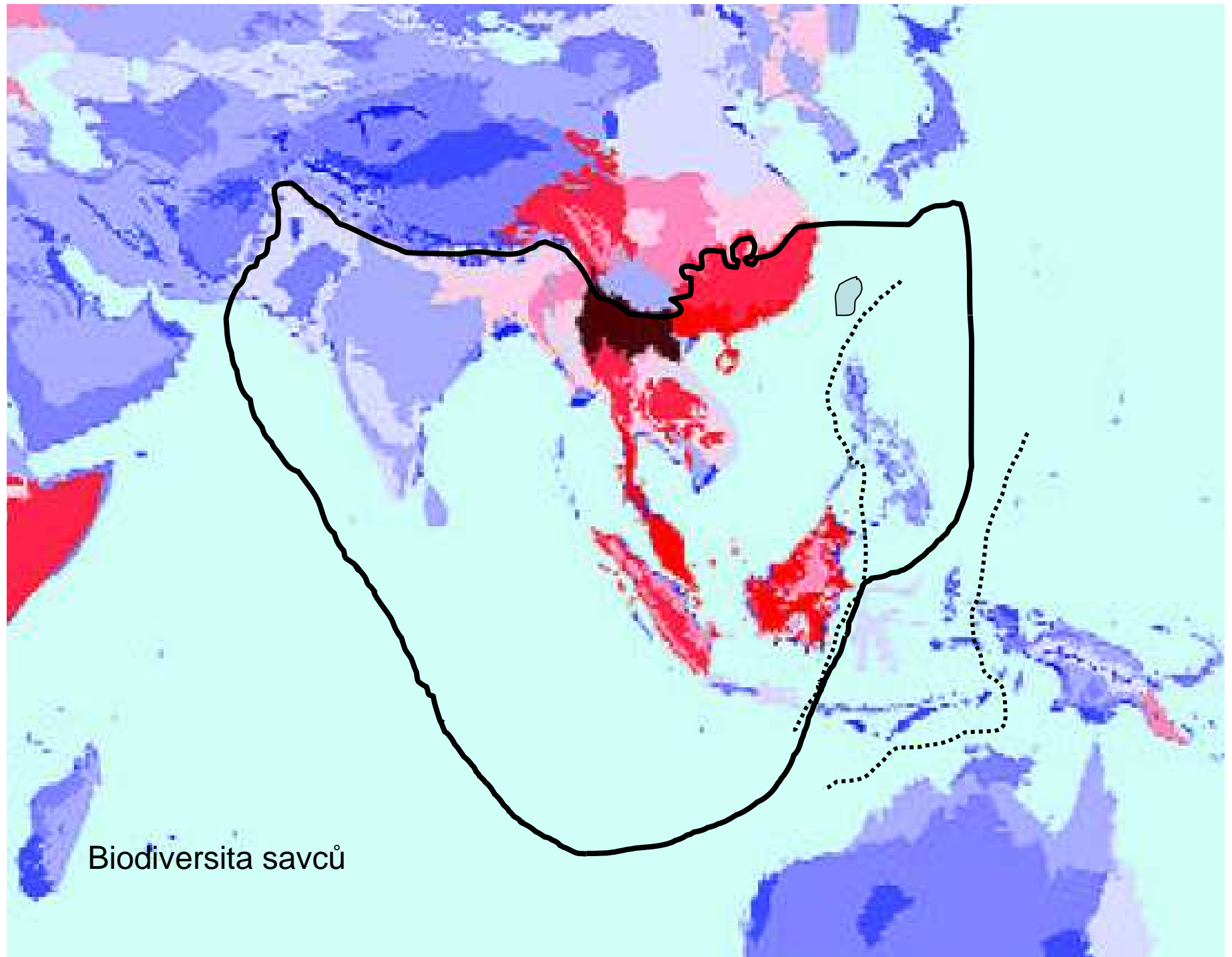

Gibon
zlatolíčí
(*Hylobates
gabriellae*)

Oranžový člověk (= orang-utan)

Biodiversita savcú

Indomalajská oblast – endemismus savců

Vztahy Indomalajské oblasti:

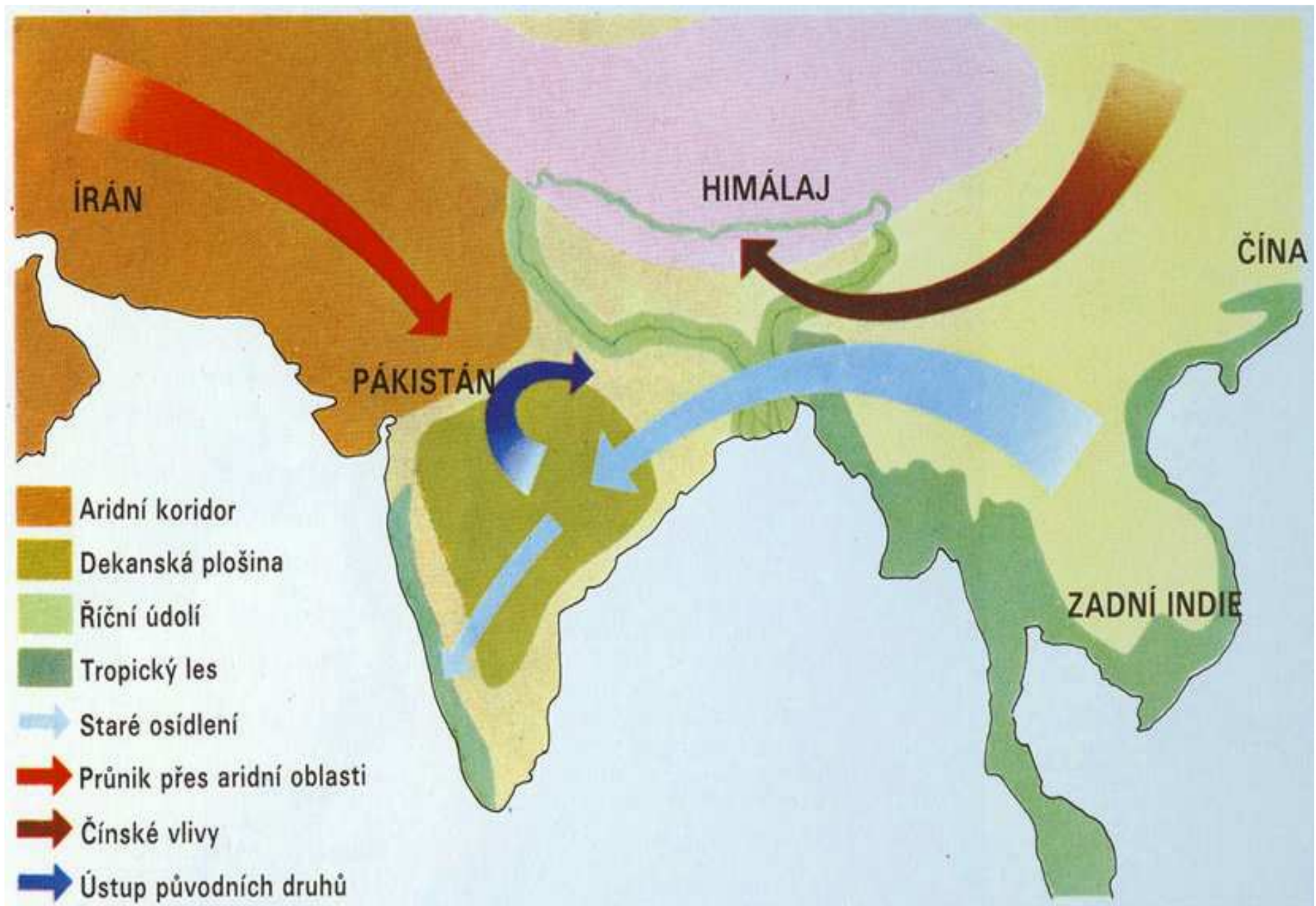
- na záp. k **Afrotropické** – hl. suchá a polosuchá stanov., jinak hojně k Madagaskaru
- k **Paleoartické** – hranice v Číně - problém: difúzní
- Přesahy - medvědovití, jelenovití ad.
- Galciální refugia terciérní boreální flóry (*Ginkgo*)!
- Refugia holoarktické flóry (pronikla daleko v pleistocénu, pak zatlačena do hor ostrovů – tisovité, borovicovité až na 10⁰ j.š.! → borovice až v horách na Jávě!).
- Problém Taj-wanu: fauna – jedno z center Paleoarkt., flóra hl. u pobřeží Indomalajská
- K **Austroasijské** - Problém jihovýchodní hranice – Wallaceova linie
- K **Neotropické** – málo ve flóře – tam 1 nově objev. dvojkřídláč, mírně ve fauně.

Indomalajská oblast

– Vybrané podoblasti:

- Indická - Vliv staré fauny ostrovní Indie, Indie dnes spíš chudá. Cejlon (Srí Lanka) – odlišná, bohatá, přechod k Indonésské podobl.
- Indonésská = širší Wallacea (Indonésie, Malajsie, Filipíny) – floristicky nejboh. na světě, 220 čeledí, 35 tis. druhů, endemismus 30 – 80 % **x** malé areály. Faunisticky – hl. gradientové přechody, ale i E. rody opic a prasat.

Vývoj bioty Indie po nárazu do Asijské desky

Konec první části